

Huvudman

Trollhättans kommun
utbildning@trollhattan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Sjuntorpskolan 4-9 i Trollhättans kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Trollhättans kommun att senast den 3 maj 2024 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande användning och omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Trollhättans kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen.

Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Trollhättans kommun ska vidta följande åtgärder

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 19 april 2024 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a-b § skollagen)

2. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutats av rektorn. De skriftliga rutinerna ska delges Skolinspektionen i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 e § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i delar av området trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Vilka framgår nedan under rubriken "Områden utan konstaterade brister".

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:7417) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Sjuntorpskolan 4-9 i Trollhättans kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sjuntorpskolan 4-9 följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 21 och 22 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolenhetens plan mot kränkande behandling, skolans ordningsregler, kränkningsanmälningar med tillhörande utredningar samt beslut om disciplinära åtgärder.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap.

8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans ordningsregler samt intervju med lärare och elever framgår vilka regler som finns för när eleverna får använda mobiltelefoner under skoldagen samt att dessa skiljer sig mellan årskurserna. Gemensamt är att mobiltelefoner inte får användas under lektionstid och att lärarna ska samla in elevernas mobiltelefoner inför lektionsstart eller vid skoldagens början. Elever, lärare och rektor berättar samstämmigt att beslutade regler gällande mobiltelefoner inte alltid följs. Det finns elever som inte lämnar in sina mobiltelefoner och av såväl observationer som intervjuer framgår att elever på lektionstid använder mobiltelefoner och datorer till annat än undervisning. Elever berättar att lärarna agerar i olika utsträckning när de upptäcker att elever använder mobiltelefoner. Rektor uppger allt lärare är olika stränga när elever använder mobiltelefoner på lektioner men att de på skolan regelbundet diskuterar hur lärarna ska agera när elever använder mobiltelefoner.

Av intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framgår att det saknas skriftliga rutiner om omhändertagande av mobiltelefon och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektor uppger att detta finns nedtecknat i ett dokument som gäller för samtliga skolor i Trollhättans kommun.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket.

Enligt 5 kap. 4 b § skollagen får lärare omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av förarbetena (prop. prop. 2021/22:160 s. 235) framgår att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt, och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att det på skolan finns regler för användning av mobiltelefoner men att alla lärare inte upprätthåller dessa genom att säkerställa att eleverna lämnar in sina mobiltelefoner och att mobiltelefoner och datorer används i undervisningen till annat än lärarens instruktioner. Att ordningsregler avseende mobiltelefoner inte upprätthålls leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling. Det riskerar även att påverka den allmänna studieron genom att användning av bland annat mobiltelefoner blir ett störande inslag.

Skolinspektionen bedömer vidare att det på skolenheten saknas skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning som rektorn beslutat om. De dokument som är skolenhetens regler för användning av mobiltelefoner innehåller inte några rutiner för hur omhändertagandet av mobiltelefonerna ska gå till eller några rutiner för hur insamlandet av mobiltelefonerna ska ske så att det framgår till vem varje mobiltelefon ska återlämnas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Trollhättan kommuns verksamhet vid Sjuntorpskolan 4-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användning och omhändertagande mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Det finns därför skäl att förelägga Trollhättans kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet, studiero och arbetet med kränkande behandling

Som ovan framgår har Skolinspektionen funnit brister inom detta område. Nedan redovisas omständigheterna avseende delar som också bedömts, men där Skolinspektionen inte funnit brister.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare, elevhälsan och rektor berättar att eleverna generellt kan koncentrera sig på undervisningen även om studieron kan variera i de olika klasserna. Av intervjuer framgår att lärarna bland annat arbetar med en gemensam lektionsstruktur och tydliggörande pedagogik samt att skolans flexgrupp och särskilda undervisningsgrupp har skapat förutsättningar för en förbättrad studiero. Vidare beskriver lärare och elevhälsan att elevhälsans professioner regelbundet genomför observationer i klasserna för att identifiera åtgärder för att förbättra studieron.

Huvudmannen har inkommit med skolans ordningsregler. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan samt rektor framgår att det även finns specifika klassrumsregler. Av intervjuer framgår att eleverna genom klass- och elevråd varit delaktiga i att utarbeta, följa upp och omarbete ordningsreglerna.

Elever, lärare, elevhälsa och rektor uppger samstämmigt att det finns elever, oftast samma, som upprepat stör ordningen eller uppträder olämpligt. De vanligaste åtgärderna vid ordningsstörande beteende är tillsägelse och att eleven får gå från lektionen för att ta en paus. Rektor uppger att disciplinära åtgärder tillämpas på skolan och att dessa dokumenteras. Rektor berättar vidare att det har förekommit att elever utvisats från undervisningen utan att det dokumenterats men att rektor har tagit upp det med berörd lärare. Huvudmannen har inkommit med dokumentation för vidtagna disciplinära åtgärder för läsåret 2022/23 samt höstterminen 2023.

Lärarna berättar att om en elev upprepat stör ordningen lyfts eleven till elevhälsan och att en utredning genomförs utifrån elevens ordningsstörande beteende. Rektor uppger att elever utreds för sitt ordningsstörande beteende men att rektor nyligen blivit informerad om att Trollhättans kommun har ett särskilt dokumentations underlag för dessa utredningar som skolan framöver kommer att använda sig av.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans representanter och rektor framgår att eleverna generellt känner sig trygga på skolan även om det av intervjuer också framkommer att det delvis råder ett dåligt språkbruk och att det ofta förekommer skojbråk. Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåren 2022/2023 samt 2023/2024. Av innevarande läsårs plan framgår att studieron och tryggheten på skolan har ökat samt vilka åtgärder som skolan ska arbeta med för ökad trygghet och studiero. Exempel på åtgärder som ska genomföras, vilka också beskrivs i intervjuer, är planerade rastaktiviteter, "kamratbanan" och tillgång till fritidsgården. Elevhälsan och rektor berättar att skolan begärt stöd från kommunens centrala elevhälsa för att göra en riktad insats i årskurs 9.

Flera elever uppger i intervju att de inte känner igen skolans plan mot kränkande behandling. Lärare, elevhälsan och rektor uppger samstämmigt att planen upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan genom att eleverna besvarar enkäter, deltar vid skyddsronder samt att planen diskuteras

på klass- och elevråd. Rektor uppger att skolan har ett högt deltagande i enkäterna men att de behöver jobba med att eleverna känner sig mer delaktiga i arbetet.

Rektorn, lärare och elevhälsan uppger att alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn som i sin tur anmäler detta till huvudmannen. För varje anmälan om kränkande behandling startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och i förekommande fall vidtas de åtgärder som krävs för att förhindra att kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling

Av 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Trollhättans kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i ovan beskrivna delar.

X Frida Eek

Enhetschef
Signerat av: Frida Eek

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson

I ärendets handläggning har även utredare Eva Hansson medverkat.